

Kokerkerskroontjes

Het Praktijkraadseelteam komt voor haar missie echt overal. Ons romantische beeld daarbij is dat er altijd, áltijd, wel iets te zien is dat ons verrast, ons ontroert, ons fascineert en uiteindelijk natuurlijk ons voor een raadsel plaatst. De analytische blik laten we vooral graag aan u over, om tot de juiste oplossing te kunnen komen. Deze keer gaan we uw analytische blik en veldkennis testen! Eind september vorig jaar, met de herfst in het verschiet, dwaalde een redacteur in een heel gewoon gemengd dennen-eiken-berkenbosje op de Noord-Limburgse zandgronden. De eigenaar onderhoudt dit bos door vaak en regelmatig de onderstandige prunus te maaien. Misschien vanuit bestrijding niet ideaal, maar zo blijft het tenminste een beetje binnen de perken. Wat opviel waren de toppen van de uitlopers van onze Amerikaanse inwoner. Geen frisgroen blad, maar opgerolde en aan de onderzijde licht verkleurde blaadjes, bij vrijwel elke plant. Dit ziektebeeld kenden we zo niet. Is het trouwens wel een ziektebeeld? Er is nog geen najaarsnachtvorst geweest, er is geen echte droogte en er is niet gespoten. Wat denk u dat er hier aan de hand is met deze krullende blaadjes?

- Het is toch het gevolg van een temperatuurschok in een koudegat tussen de boomkronen.
- Een relatief nieuwe meeldauwsoort, de krulziekte, heeft hier toegeslagen.
- Een aantasting door rupsjes van een keversoort, het vijfstippelig struikhaantje (*Gonioctena quinquepunctata*).
- Het is een door bacteriën veroorzaakte ziekte.
- De aantasting is een gevolg van een verstoorde nutriëntenhuishouding bij Amerikaanse vogelkers, een mogelijk gevolg van hoge stikstofdepositie in de arme bosbodem.

Praktijkraadseel door Erwin Al en Ido Borkent, met dank aan Leen Moraal, Jitze Kopinga en Bart Nyssen voor hun suggesties.

fotos Ido Borkent

Aangestaste blaadjes, geen mineerder

foto Leen Moraal

Antwoord: Nachtvorst kan bij jonge bladeren leiden tot afsterven, vaak gepaard met bruin- tot zwartverkleuring. In de herfst kan het tot herfstkleuren leiden, doch verschrompelen is niet een verschijnsel dat past bij nachtvorst of een temperatuurschok in een koudegat. Fruusblad kan last hebben van schimmelaantastingen als meeldauw (*Podospheera leucotricha*), meeldauwkrulziekte (*Taphrina deformans*), hagschot (*Stigmia carpophila*), loodglans (*Chondrostereum purpureum*) en bladvekkenziekte (meerdere soorten, waaronder *Gnomonia leptostyla*). Nieuw is wellicht de waarneming dat deze schimmelaantastingen ook samen in combinaties voorkomen. Meeldauw geeft bij een lichte aantasting geen bladdeformatie en bij zwaardere aantasting bladverschrompeling. Krulziekte geeft onregelmatige rood gekleurde bobbel. Bladvekkenziekte laat vooral zwarte vlekken zien. Loodglans geeft een grijze, loodkleurige tint aan de bladeren. Hagschotziekte heeft een kenmerkend stippenpatroon. Het beeld van bladdeformatie dat hier te zien is past niet bij een dergelijke aantasting. Het vijfstippelig struikhaantje (*Gonioctena quinquepunctata*) is een bladkever die oorspronkelijk leeft van lijsterbes. De soort is in de jaren 90 al overgestapt op de Amerikaanse vogelkers. De onderzoekers lazen het complete DNA van de kever af en ontdekten enkele genen die verschillen tussen de lijsterbes- en vogelkers-etende kevers. Dat duidt erop dat de kever bezig is zich evolutionair aan de Amerikaanse vogelkers aan te passen. De larven grazen de bladeren bruin en vreten er mogelijk ook gaten in, een ander beeld dan hier te zien is. Herkenbare vretelij van volwassen kevers is hier ook niet te zien, waarmee deze oplossing dus ook af valt. Het antwoord dat wellicht de meeste kans maakt betreft de verstoorde nutriëntenthuishouding. Mogelijk is hier vooral sprake van een tekort aan calcium: donkergroen blad, vervormde en verschrompelde topbladeren. Of de oorzaak bij stikstof ligt is niet aangetoond, maar ook niet uit te sluiten in deze door-verzurd bodem. We houden het voor dit moment dus op antwoord e. Kortom, we weten eigenlijk vooral wat het niet is. Nu alleen nog weten wat het wel is. Misschien kunt u een bijdrage leveren met een plausibele suggestie. Daar staan we graag voor open, en wellicht komen we dan weer een stapje verder. Want bij een nieuwe ziekte bij prunus is de Natuur aan het werk. Reacties graag naar redactie@vakbladnl.nl.